

УДК 343

ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ

Віра Кудлай

Національний авіаційний університет, Київ, Україна

Резюме. Проведено дослідження сутності інформаційного суспільства та акцентовано, що інформаційне суспільство в контексті розвитку та трансформаційних змін сучасної інформаційно-комунікаційної парадигми знаходиться на етапі переформатування інституціональних взаємозв'язків. Наголошено, що розвиток інформаційних технологій, посилення інноваційного чинника безпосередньо впливають на соціально-економічні процеси в суспільстві. В сучасних економічних умовах інформація є важливим ключовим стратегічним ресурсом, від залучення, аналізу та ефективності використання якого залежить конкурентне місце і ринкова вартість будь-якого підприємства та організації, а також розвиток суспільства, держави, особистості. Розглянуто різні погляди на трактування дефініції «інформаційне суспільство». При цьому зазначено про відсутність єдиного погляду щодо визначення суті інформаційного суспільства та ключових характеристик й особливостей розвитку. Зроблено висновок, що при трактуванні дефініції «інформаційне суспільство» потрібно обов'язково враховувати його глобальний характер та постійні трансформації у сфері формування інформаційних мереж та систем. Проведено аналіз економічних концепцій та теорій щодо становлення й розвитку нових комунікаційних технологій. Зазначено на особливостях інформаційного суспільства з точки зору соціології, гуманітарних та технократичних концепцій. Проаналізовано ключові чинники, які здійснюють вплив на функціонування та розвиток інформаційного суспільства. Зазначено, що розвиток інформаційно-комунікаційних технологій спричинив багатоманітність проявів сутності інформаційного суспільства. Процеси глобалізації та диджиталізації сприяють більш швидкому переходу від постіндустріального суспільства до інформаційного. Також досліджено вплив диджиталізації на формат ведення бізнесу, а також результати економічної діяльності бізнес-організацій. Зроблено висновок, що інформаційні технології змінюють цінності, погляди, пріоритети всіх суб'єктів економічних відносин. Проаналізовано гострі питання, пов'язані з захистом інформації та особистих даних всіх суб'єктів економічних відносин як на макро- так і на мікро-рівнях. Зазначено, що питання захисту даних та інформації знаходяться насамперед в правовій та правоохоронній площині. Розглянуто вплив цифрової нерівності на економічній розвитку різних регіонів світу та шляхи зменшення цифрового розриву в інформаційному суспільстві. Визначено, що в країнах з високим рівнем економічного розвитку спостерігаються тенденції до ширшого використання інформаційно-комунікаційних технологій в економічній сфері держав, регіонів, а також у побутовому житті громадян. Зазначено, що в умовах диджиталізації всіх сфер суспільства відбуваються нові трансформаційні зміни в становленні та розвитку інформаційного суспільства.

Ключові слова: інформаційне суспільство, інформація, диджиталізація, інформаційно-комунікаційні технології, цифровізація.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.05.037

Отримано 24.07.2024

UDC 343

INFORMATION SOCIETY: CURRENT TRENDS AND FEATURES OF DEVELOPMENT

Vira Kudlai

National Aviation University, Kyiv, Ukraine

Summary. The article examines the essence of the information society and emphasizes that the information society in the context of development and transformational changes of the modern information and communication paradigm is at the stage of reformatting institutional relationships. It is emphasized that the

development of information technologies and the strengthening of innovative factors directly affect the socio-economic processes in society. In modern economic conditions, information is an important key strategic resource, the competitive place and market value of any enterprise and organization, as well as the development of society, the state, and the individual, depend on its attraction, analysis, and effective use. Different views on the interpretation of the definition «information society» are considered. At the same time, it is noted that there is a lack of a single point of view regarding the definition of the essence of the information society and the key characteristics and features of development. It was concluded that when interpreting the definition of «information society» it is necessary to take into account its global nature and constant transformations in the field of formation of information networks and systems. The analysis of economic concepts and theories regarding the formation and development of new communication technologies was carried out. It is noted on the features of the information society from the point of view of sociology, humanitarian and technocratic concepts. The key factors influencing the functioning and development of the information society are analyzed. It is noted that the development of information and communication technologies has caused the multifaceted manifestations of the essence of the information society. The processes of globalization and digitalization contribute to a faster transition from a post-industrial society to an information society. The influence of digitalization on the format of business conduct, as well as the results of the economic activity of business organizations, was also investigated. It was concluded that information technologies change the values, views, priorities of all subjects of economic relations. Acute issues related to the protection of information and personal data on all subjects of economic relations at both the macro and micro levels are analyzed. It is noted that issues of data and information protection are primarily in the legal and law enforcement sphere. The impact of digital inequality on the economic development of various regions of the world and ways to reduce the digital divide in the information society are considered. It was determined that in countries with a high level of economic development, there are trends towards a wider use of information and communication technologies in the economic sphere of states and regions, as well as in the everyday lives of citizens. It is noted that in the conditions of digitization of all spheres of society, new transformational changes are taking place in the formation and development of the information society.

Key words: information society, information, digitalization, information and communication technologies, digitalization.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.05.037

Received 24.07.2024

Постановка проблеми. В сучасних економічних умовах інформація є важливим ключовим стратегічним ресурсом, від залучення, аналізу та ефективності використання якого залежить конкурентне місце й ринкова вартість будь-якого підприємства та організації, а також розвиток суспільства, держави, особистості. Задля ефективного функціонування економічного суб'єкта будь-якого рівня та виду діяльності потрібна грамотно налагоджена інформаційна система та кваліфікований персонал, який володіє сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, а також сучасна інформаційна інфраструктура. Ми всі є свідками формування глобального інформаційного середовища та формування мережевої економіки.

Варто зазначити, що революційні глобальні трансформації в світовій економічній системі, в першу чергу, пов'язують з технологічними інноваціями. Широкий спектр технологічних інновацій, починаючи від виникнення й повсюдного використання інтернет-технологій, мікропроцесорів до 3Д-друку, безпілотних літальних апаратів, штучного інтелекту, біо- та нанотехнологій, є драйвером розвитку економічних відносин.

У сучасних умовах майже всі природні, суспільні, економічні, політичні взаємозв'язки мають інформаційний характер. Саме інформаційний ресурс є каталізатором змін у розвитку сучасного суспільства. Отже, існує нагальна потреба дослідження та систематизації становлення сучасних трендів розвитку інформаційного суспільства, впливу темпів розвитку інформаційно-комунікаційних технологій на суспільні, соціальні-економічні явища. Розвиток інформаційного суспільства безпосередньо впливає на формат ведення бізнесу й результати економічної діяльності бізнес-організацій. Інформаційні технології змінюють цінності, погляди, пріоритети всіх суб'єктів економічних відносин.

Таким чином, дослідження сучасних викликів, які окреслюють особливості та розвиток інформаційного суспільства є актуальними й затребуваними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання функціонування, тенденцій та перспектив розвитку інформаційного суспільства досліджували відомі іноземні та вітчизняні вчені. Авторитетними зарубіжними науковцями у сфері інформаційного суспільства є Д. Белл, Дж. К. Гелбрейт, Е. Гідденс, П. Друкер, Е. Тоффлер, П. Хіманен. Серед вітчизняних науковців варто зазначити Касьянову Н. В., Кудлай В. Г., Квашука Д. М., Олешко Т. І., Федулову Л. І., Титенко О. А. Сучасні цифрові технології та напрямки їх використання в економіці, соціальній сфері, особливості розвитку інноваційних цифрових технологій в Україні, а також управління процесами цифровізації досліджували Жукова Л. М., Колодюк А., Кондур О., Пономаренко Н. Ш., Олєфір І. Однак питання перспективних шляхів розвитку інформаційного суспільства, а також позитивних і негативних викликів цифровізації для світової економіки в умовах глобалізації та інтеграції потребує детального вивчення й аналізу.

Метою дослідження є визначення суті, структури, особливостей інформаційного суспільства в умовах глобалізації та диджиталізації, а також аналіз ключових викликів, які впливають на конфігурацію інформаційного суспільства, прогнозування напрямків розвитку інформаційного суспільства в парадигмі інформаційно-комунікаційних технологій.

Постановка завдання. Для досягнення зазначеної мети наукового пошуку визначено такі наукові завдання: розкрити сутність інформаційного суспільства; визначити роль та вплив інформаційно-комунікаційних технологій на розвиток інформаційного суспільства; розкрити та проаналізувати сучасні тренди розвитку інформаційного суспільства.

Методи дослідження. Для досягнення окресленої мети дослідження і розв'язання наукових завдань застосовано як загальнонаукові, так і специфічні методи наукового пізнання. Вивчаючи розвиток наукових поглядів і наукових шкіл у контексті інформаційного суспільства, а також трактування змісту та суті терміна «інформаційне суспільство», ми застосовували методи узагальнення, морфологічного аналізу, наукової абстракції. Для обґрунтування наукової гіпотези та при аналізі етапів розвитку інформаційного суспільства використовували методи діалектичного пізнання, а також дедукції та індукції. При здійсненні генезису теорій індустріального та постіндустріального розвитку економіки використано контент-аналіз та історичний методи.

Для дослідження змісту та особливостей розвитку цифрових технологій використано методи наукової абстракції, а також діалектики та синтезу. Для дослідження основних чинників, що впливають на трансформаційні зміни в інформаційному суспільстві використано методи: статистико-економічний, моделювання.

Виклад основного матеріалу. Варто зазначити, що цілісного та комплексного розгляду процесу розбудови інформаційного суспільства у поєднанні з політичними, економічними, соціальними, правовими, технологічними чинниками у вітчизняній літературі є недостатньо. Це свідчить про наукову новизну та важливість розгляду зазначеного об'єкта дослідження.

На хвилі футуролістичного буму на Заході у 1960–1970-х роках почали виникати концепції інформаційного суспільства. Варто зауважити, що перші концепції інформаційного суспільства ідеалізували розвиток постіндустріального суспільства і вважали, що вільне розповсюдження інформації зможе призвести до соціальної рівності.

Серед перших авторів, які аналізували вплив інформатизації на суспільство, були американські дослідники Ф. Мечлап та М. Порат. Ф. Мечлап виділив професійну діяльність, яка пов'язана з інформацією в окремий вид професійної діяльності. На основі економічних розрахунків дослідник показав, яка частка чистого валового внутрішнього

продукту продукується в інформаційній та індустрії знань. У своїх працях Ф. Метчлап резюмував, що дешева, швидка та загальнодоступна інформація може кардинально змінити розвиток суспільних та економічних відносин.

У праці Є. Белла «Настання постіндустріального суспільства. Досвід соціального прогнозу», яка була оприлюднена у 1973 році, зазначено, що капіталізм під впливом нових технологій трансформується в нову соціальну систему вільну від соціальних антагонізмів, а головними діючими особами у майбутньому суспільстві будуть професіонали-технократи, які зможуть вільно продукувати та вільно використовувати інформацію.

Й. Масуду у 1983 році у праці «Інформаційне суспільство як постіндустріальне» зауважував, що інформаційне суспільство є безкласовим і безконфліктним. А. М. Мак-Люен уявляв майбутнє суспільство «глобальним селом», в якому превалює глобальна громадська думка. Засоби масових комунікацій все більше будуть мати вплив на формування громадської думки, а також на роботу державних і міжнародних інституцій. Варто зауважити, що після публікації праці О. Тоффлера та Дж. Несбіта «Мегатренди» у 1984 році термін «інформаційне суспільство» став загальновизнаним. Децентралізація комунікаційних потоків змінила статус особистості у суспільному житті. Відбулося зростання комунікаційного потенціалу особистості. В той же час віртуалізація фізичної присутності особистості як на робочому місці, так в особистому просторі може вплинути на виникнення кризи соціальної ідентичності [1].

Європейська комісія у 1987 році опублікувала «Зелену книгу з телекомунікацій», в якій зазначалося, що телекомунікаційні мережі – це нервова система суспільства. Національна адміністрація США з телекомунікацій та інформації у 1988 році оприлюднила доповідь «NTIA Telecom 2000 report». В цій доповіді наголошувалося, що телекомунікаційна та інформаційна інфраструктури життєво важливі для дієздатності як американської, так і світової економік. Віце-президент США А. Гір у 1993 році застосував термін «інформаційна супермагістраль». У 1994 році на конференції Міжнародного союзу зв'язку він наголошував на Глобальній інформаційній інфраструктурі.

В сучасній економічній літературі існують різні точки зору щодо трактування дефініції «інформаційне суспільство». У соціальній філософії під інформаційним суспільством розуміють «суспільство нового типу, що формується в результаті нової соціальної революції, породженої вибуховим розвитком і конвергенцією інформаційних та комунікаційних технологій» [2]. При цьому інформаційне суспільство вважають новою історичною фазою розвитку цивілізації, в основі якої знаходиться продукування, перероблення, використання інформації. Дослідник В. О. Данильян вважає інформаційне суспільство «якісно новим етапом соціо-технологічної еволюції суспільства, що формується в результаті довготривалого соціально-економічного розвитку, а також передбачає збільшення ролі інформації та знань, а також формування та споживання інформаційних ресурсів у всіх сферах життєдіяльності суспільства за допомогою розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, що існують у глобальних масштабах» [3].

Важко не погодитися, що в майбутньому саме інтелектуальні продукти, інформаційна, а не матеріальна сфера економіки будуть генерувати все більший обсяг прибутку й робочих місць [4].

Новим етапом у розвитку дефініції «інформаційне суспільство» була концепція «мережевого суспільства» М. Кастельса у 1996–1998 роках. Кастельс вважав, що у майбутньому розвиток суспільства, в першу чергу, буде залежати від знань, інформації, а не природних і виробничих ресурсів. Водночас зростання інформаційних потоків може вплинути на збільшення безрезультативної комунікації та неефективного використання соціального часу.

Цифрові трансформації змінюють не лише ринок праці, а й особистість працівників, їх поведінкові доміанти. При цьому розширюється мобільність найманих працівників, зростає транскордонна (віддалена) зайнятість, посилюється актуальність підвищення рівня кваліфікації персоналу відповідно до сучасних викликів. Це, в свою чергу, спонукає змінювати систему освіти у напрямку гнучкості у підготовці та перепідготовці кадрів в умовах диджиталізації [5].

Варто зазначити, що радикальні зміни в усіх сферах економічного та побутового життя людства несуть ряд позитивних трансформаційних викликів для економічного прогресу людської цивілізації. В той же час розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій має катастрофічні негативні впливи на соціально-економічні взаємовідносини, призводить до психологічних змін у свідомості особистості та в колективній свідомості. Ключовою компетенцією сучасного фахівця є вміння володіння цифровими технологіями, а також використання інформаційно-цифрових технологій як у професійній сфері, так у сфері міжособистісного спілкування та особистісного розвитку. Отже, радикальні трансформаційні зміни неможливо здійснювати без цифрових інструментів та фахових знань і практичних навичок у диджитал сфері.

Бурхливий розвиток та стрімке розповсюдження нових інформаційно-комунікаційних технологій набуває глобальних масштабів та здійснює зростаючий вплив на всі сфери життя людських індивідуумів. Цей вплив відбувається на всіх рівнях економічних відносин, від діяльності малих підприємств до функціонування великих транснаціональних корпорацій (ТНК). Інформаційна революція змінює характер взаємовідносин у політичному, економічному, соціальному, культурному житті людства. Також під впливом інформаційно-комунікаційних технологій відбуваються радикальні зміни як в глобальній економіці, так і в економічних відносинах на рівні країн і регіонів.

У сучасному суспільстві саме інформація та знання є ключовими стратегічними ресурсами економічного зростання світової економіки та економік держав, регіонів. Протягом останніх десятиріч суттєво зросли масштаби застосування цих ресурсів у світовій та національних економіках. Порівняно з традиційними ресурсами (земля, капітал, робоча сила) частка використання таких новітніх ресурсів, як інформація та знання, постійно зростає.

Також відбувається посилення впливу цих новітніх стратегічних ресурсів економічного зростання на міжнародні відносини, комунікаційні відносини, культуру та свідомість як кожного індивідуума, так і різних прошарків суспільства. Глобальне інформаційне суспільство стрімко змінює усталений світ і є драйвером до подальших трансформаційних змін. Нові рішення та погляди на розв'язання соціально-економічних, політичних, культурних, техніко-технологічних проблем відбуваються під призмою розвитку інформаційного суспільства.

Але поряд з позитивними впливами інформаційна революція та інформаційне суспільство має певні негативні виклики. Ці проблеми та протиріччя, що викликані розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, у майбутньому можуть радикально змінити розвиток людства та призвести до катастрофічних явищ. До таких цифрових проблем науковці відносять: нерівність різних країн та регіонів, не вирішені правові питання процесу регулювання мережі Інтернет, трансакцій в електронній комерції, оподаткування операцій, які здійснюються за допомогою онлайн-платежів, захист інтелектуальної власності та авторського права в онлайн-сфері.

Дослідження фахівців щодо цифрового розриву дає підстави зробити висновки, що різний доступ до інформаційно-комунікаційних технологій посилює соціальну стратифікацію різних прошарків населення у різних країнах світу. Така негативна ситуація не сприяє досягненню Цілей сталого розвитку 2030. Таким чином, соціальна й

технологічна нерівність створює нерівні можливості доступу до цифрових технологій, отримання корисності, не сприяє побудові успішної кар'єри, а також отримання цифрових послуг у побуті.

Аналіз диференціації регіонів світу відповідно до доступу та використання інформаційно-комунікаційних технологій свідчить, що європейські країни мають найвищий рівень забезпечення інформаційно-комунікаційними технологіями та диджиталізації суспільства. За європейським регіоном наступними за рівнем цифровізації йдуть азійсько-тихоокеанський та американський регіони. Найнижчий рівень забезпечення інформаційно-комунікаційними технологіями має африканський регіон. Варто зазначити, що цифровий розрив між регіонами світу, які мають найкраще забезпечення цифровими технологіями та найгірш забезпеченими складає 320 разів. Досить гострою є проблема гендерного цифрового розриву в різних країнах світу, а також у межах певної країни. Ця проблема породжує неможливість жінкам здобути достойну освіту, побудувати кар'єру, а також бути фінансово незалежними.

Досить важливим є навчання людей старшого віку цифрових навиків, оскільки саме серед цієї категорії населення найбільший відсоток тих, хто не має навіть базового рівня володіння інформаційно-комунікаційними технологіями. Також є досить актуальною проблема забезпечення належної безпеки та конфіденційності інформації й даних, дотримання цензури та свободи слова в глобальних комп'ютерних мережах.

Отже, серед ключових характеристик інформаційного суспільства варто виокремити такі:

- суттєве зростання ролі та значення інформації й знань у житті кожної особистості, бізнес-організацій та суспільства в цілому;
- значне зростання обсягів інформаційних потоків, комунікацій, продуктів, послуг в економіках країн та світовому економічному просторі;
- залучення та активна дія державних органів у світовому інформаційному просторі, що сприяє максимальному використанню глобальних світових ресурсів;
- запровадження в громадянському суспільстві такої системи цінностей, де кожна особистість та її потреби будуть мати головне, першочергове значення.

Сучасний світ характеризується швидким старінням знань, перманентним підвищенням професійного та особистісного розвитку персоналу [6].

Варто відзначити, що критики концепції інформаційного суспільства, зокрема Ф. Уебстер та К. Мей (2002 р.) зазначають, що інформаційно-комп'ютерні технології відносяться до позасоціальних феноменів, а, отже, не здатні змінити фундаментальні основи існування суспільства. Критики концепції інформаційного суспільства піддають сумнівам розрахунки частки інформаційного ресурсу в обсягах валового внутрішнього продукту, оскільки, на їх думку, неможливо відокремити діяльність працівників, яка пов'язана з суто інформаційними ресурсами й знаннями та іншими видами виробничої діяльності. Вони вважають, що твердження про те, що кількісні зміни в потоках інформації вплинули на якісні зміни соціального устрою, є хибними та спекулятивними. На їх думку збільшення інформаційних потоків є сталою тенденцією історичного процесу, а тому навряд чи можна вважати інформатизацію суспільства чимось неординарним та прогресивним явищем; навпаки, кількісне зростання інформації зменшує її сенс, а також ускладнює засвоєння особистістю якісної інформації [1].

Бурхливий розвиток технологічних інновацій, і в тому числі цифрових, стрімко змінює усталені процеси світового виробництва товарів і послуг, ланцюжки виробництва-постачання-споживання. Цифрові трансформації в глобалізованому міжнародному середовищі впливають на характер взаємовідносин усіх суб'єктів господарювання як на мікро-, макро- і мезорівнях. Трансформації, в першу чергу, пов'язані з проникненням інформаційно-комунікаційних технологій у виробничі

процеси підприємств та державних органів влади всіх країн світу, а також у побутове життя населення. Дослідження цифрових трансформацій, які відбуваються в глобалізованій світовій економіці, дозволяють констатувати кардинальні зміни в технологічному укладі, які безпосередньо впливають на усталені процеси світового виробництва товарів і послуг, ланцюжки виробництва-постачання-споживання [7].

Варто зауважити про такі особливості постіндустріального суспільства:

- перехід від індустріального суспільства до сервісного;
- ключове значення кодифікованого теоретичного знання для впровадження технологічних інноваційних рішень;
- трансформація новітніх інноваційних технологій у першочерговий інструмент системного аналізу й теорій прийняття рішень;
- функціонування спільного інформаційного простору та посилення економічної інтеграції;
- функціонування нарівні з ринком капіталу, товарів та послуг ринку інформаційних продуктів та послуг;
- актуалізація питань, пов'язаних із захистом інформації та даних фізичних, юридичних осіб, державних та міжнародних інституцій;
- створення системи, що забезпечить можливість вільного доступу до отримання, розповсюдження та використання інформації як фізичними, юридичними особами, так і державними та міжнародними інституціями;
- права громадян та соціальних інституцій на вільне отримання, поширення й використання інформації.

На думку дослідника А. І. Ракитова, будь-яка особа в інформаційному суспільстві буде мати соціальні та правові гарантії у забезпеченні вільного доступу до інформації для вирішення своїх виробничих та особистісних питань у будь-який час та у будь-якому місці світу.

Висновки. Розвиток інформаційного суспільства, в першу чергу, відбувається під впливом інформаційно-технологічних, економічних та соціально-політичних чинників. В історичному розвитку людської цивілізації у ланцюжку «аграрне – індустріальне – постіндустріальне» суспільство інформаційне суспільство є найвищим рівнем. У сучасних умовах розвиток інформаційного суспільства пов'язують із реалізацією ідеї сталого розвитку. В дослідженні наголошено, що інформаційно-комунікаційні технології впливають на трансформацію сучасної системи освіти. Дослідження показало, що процеси, пов'язані з розвитком інформаційного суспільства в умовах глобалізаційного ринку, потребують систематичного та детального вивчення.

Conclusions. Therefore, the development of the information society, first of all, takes place under the influence of information-technological, economic and socio-political factors. In the historical development of human civilization in the chain of «agrarian – industrial – post-industrial» society, the information society is the highest level. In modern conditions, the development of the information society is associated with the implementation of the idea of sustainable development. The study emphasizes that information and communication technologies affect the transformation of the modern education system.

The study showed that the processes associated with the development of the information society in the conditions of the globalized market require a systematic and detailed study.

Список використаних джерел

1. Галушко К. Ю. Інформаційне суспільство, поняття. Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й. Київ: В-во «Наукова думка», 2005. 672 с. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Informac_suspilstvo_ropnjattja (дата звернення: 21.07.2024).
2. Кушакова-Костицька Н. В., Сердюк І. В. (2016). Інформаційне суспільство: сутність та основні концептуальні підходи. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2016. № 1. С. 139–153.

3. Діордіца І. В. Інформаційне суспільство—перша фаза епохи знань. URL: <http://goalint.org/informacijne-suspilstvo-persha-faza-epoxi-znan> (дата звернення: 21.07.2024).
4. Кудлай В. Г. Виклики та напрямки модернізації бізнес-освіти. *Інновації в бізнес-освіті* : зб. наук. пр. Київ: КНЕУ, 2019. С. 44–47.
5. Кудлай В. Г. Сучасні реалії та вектори розвитку ринку праці в умовах цифровізації. Бізнес-аналітика: моделі, інструменти та технології : матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., (м. Київ, 2–4 берез. 2022 р.). Київ, 2022. С. 94–97.
6. Кудлай В. Г. Сучасні особливості викладання в умовах соціально-економічних трансформацій. Креативність, підприємництво, інновації: управлінські та освітні тренди майбутнього : матеріали пр. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16–17 черв. 2021 р.). Харків, 2021. С. 140–143.
7. Kudlai V. Global trends of the ecological development of the world economy in digitalization conditions. *Galician economic journal*. 2023. Vol. 84. No. 5. P. 7–14. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.05.007

References

1. Ghalushko K. Ju. (2005). Informacijne suspilstvo, ponjattja. Encyklopedija istoriji Ukrainy [Information society, the concept. Encyclopedia of the history of Ukraine]: Tom 3. Kyiv: Publishing house “Naukova Dumka”. Available at: <http://medgen.ru/docs/differentialdiagnostics.pdf> (accessed 21 July 2024).
2. Kushakova-Kostycjka N. V., Serdjuk I. V. (2016) Informacijne suspilstvo: sutnistj ta osnovni konceptualjni pidkhody [Information society: essence and main conceptual approaches]. *Filosofski ta metodologichni problemy prava*, no. 1, pp.139–153.
3. Diordica I. V. (2021). Informacijne suspilstvo—persha faza epokhy znanj [Information society is the first phase of the knowledge age]. Available at: <http://goalint.org/informacijne-suspilstvo-persha-faza-epoxi-znan>. (accessed 21 July 2024).
4. Kudlaj V. Gh. (2019). Vyklyky ta naprjamky modernizaciji biznes-osvity [Challenges and directions of business education modernization]. *Innovaciji v biznes-osviti*. Kyiv: KNEU, pp. 44–47.
5. Kudlai V. Gh. (2022). Suchasni realiji ta vektory rozvytku rynku praci v umovakh cyfrovizaciji. *Biznes-analityka: modeli, instrumenty ta tekhnologiji. III Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf.*, NAU, Kyjiv, 2022, pp. 94–97.
6. Kudlaj V. Gh. (2021) Suchasni osoblyvosti vykladannja v umovakh socialjno-ekonomichnykh transformacij [Modern realities and vectors of labor market development in the context of digitalization]. *Kreatyvnistj, pidpryjemnyctvo, innovaciji: upravlinsjki ta osvitni trendy majbutnjogho. Pr. mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, Kharkiv, pp. 140–143.
7. Kudlai V. (2023) Global trends of the ecological development of the world economy in digitalization conditions. *Galician economic journal*, vol. 84, no. 5, pp. 7–14. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.05.007